

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Industry & Buildings

Aan: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Van: [REDACTED]
Datum: 19 februari 2024
Kopie: Kistos, RHDHV
Ons kenmerk: BI5107-N01
Classificatie: Projectgerelateerd
Gecontroleerd door RHDHV

Onderwerp: Aanvraag verlening periode natuurvergunning
Bijlagen AERIUS-stikstofdepositieberekeningen d.d. 28-11-2023

Initiatiefnemer en voornemen

Kistos NL2 B.V. (hierna Kistos) opereert sinds 2020 het platform Q10-A, dat is geplaatst in de Nederlandse territoriale zee ten westen van IJmuiden. Het platform Q10-A ligt ruim 20 km vanaf de kust. Momenteel wint Kistos voornamelijk aardgas met dit platform maar Kistos is van plan om vanaf Q10-A vier extra productieputten te boren en deze vervolgens in productie te nemen voor oliewinning. De nieuwe activiteiten omvatten het tijdelijk plaatsen van een mobiel boorplatform, het de zeebodem in heien van maximaal vier conductors (waarbinnen de eigenlijke boringen zullen worden uitgevoerd), het boren van de vier putten, het aansluiten van de nieuwe putten op platform Q10-A en het transporteren van de olie gezamenlijk met het geproduceerde gas en condensaat via de bestaande pijpleiding naar platform P15 vanwaar de olie van Q10-A samen met de overige oliestromen van P15-C/D naar Rotterdam wordt gepompt. Ten behoeve van de oliewinning wordt - naast het boren van de vier putten – ook het Q10-A platform aangepast. Dit omvat onder andere dat een nieuwe stroomvoorziening wordt gerealiseerd op Q10-A, bestaande uit drie of vier generatorsets met microgasturbines.

Voor dit voornemen van de oliewinning heeft Kistos op 14-06-2023 een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd, met name om het gebruik van mitigerende maatregelen bij de activiteiten te borgen. Op 25 januari 2024 heeft het ministerie van LNV het ontwerpbesluit Wet natuurbescherming voor het voornemen gepubliceerd. De vergunning is voor wat betreft de uitvoering van de boorwerkzaamheden geldig vanaf het moment van afgifte tot na het boren van de vier putten, doch tot uiterlijk 31 december 2025. Voor wat betreft de productie van koolwaterstoffen is de vergunning geldig vanaf het moment van afgifte tot het moment dat de oliewinning feitelijk wordt beëindigd, doch uiterlijk tot uiterlijk 31 december 2040. De reden dat de periode voor de boorwerkzaamheden beperkt is, is omdat de cumulatietoets in de bij de aanvraag horende ecologische beoordeling beperkt is tot eind 2025.

Kistos wil vanuit operationele redenen graag dat de looptijd van de boringen verlengd wordt tot eind 2026 en verzoekt hierbij om deze verlenging te vergunnen. Om te zorgen dat de cumulatietoets ook voor 2026 volstaat, is hieronder de cumulatietoets uit de ecologische effectbeoordeling van 4 april 2023 geactualiseerd. Omdat de aanvragen voor 01-01-2024 zijn ingediend, blijft de Wnb de toepasselijke wetgeving voor de gevraagde toestemming en is deze actualisatie nog gebaseerd op de ten tijde van de aanvraag vigerende Wnb-natuurwetgeving.

In verband met de release van een nieuwe versie van AERIUS (2023.1), zijn eind november in het kader van de Wabo-aanvraag voor het voornemen nieuwe AERIUS-stikstofdepositieberekeningen in het OLO toegevoegd, voor zowel de boringen als de productie. Deze berekeningen zijn als bijlage bij deze notitie bijgevoegd. Voor de gevraagde verlening is geen actualisatie van deze berekeningen vereist, omdat AERIUS ervan uitgaat dat de emissies autonoom afnemen, waardoor het een conservatieve aanpak is om met een zo vroeg mogelijk jaar van uitvoering te rekenen.

9 Cumulatie¹

In de Wnb wordt op twee manieren rekening gehouden met cumulatie. Enerzijds op grond van art. 2.7, lid 3 (gevolgen voor Natura 2000-gebieden) en anderzijds door te toetsen aan een gunstige staat van instandhouding van een soort.

In de wettelijke tekst van de Wnb onderdeel soorten en de toelichting daarop wordt echter niet gesproken over het onderwerp cumulatie. Er worden ook geen eisen gesteld aan wat wel of niet dient te worden meegenomen in de cumulatieve effectbeoordeling. Echter, omdat getoetst moet worden aan de gunstige staat van instandhouding, zal elke activiteit die een negatief effect hierop kan hebben in de beoordeling meegenomen moeten worden, tenzij die al geacht mag worden verwerkt te zijn in de gehanteerde inschatting van de staat van instandhouding (Rijkswaterstaat, 2015). Bij mobiele soorten die zich over landgrenzen heen bewegen en niet gebonden zijn aan beschermde gebieden zoals zeezoogdieren, grote vissoorten en zeevogels moet de borging van de instandhouding feitelijk op biogeografisch populatieniveau plaatsvinden.

Om de effecten op de staat van instandhouding goed te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om te kijken naar de cumulatieve effecten van andere projecten die gelijktijdig worden uitgevoerd. Hierbij wordt vooral gekeken naar de effecten van de boring van de gasputten, omdat dit effecten op de omgeving heeft. De daadwerkelijke productie heeft nauwelijks extra effecten ten opzichte van de bestaande gaswinning.

De volgende projecten worden meegenomen in de cumulatietoets:

- Projecten waar een vergunning in het kader van de Wnb voor is verleend, maar die nog niet zijn uitgevoerd of die ten dele zijn uitgevoerd (bron: Vergunningenbank ministerie van LNV);
- Projecten die in de loop van 2024 / 2025 zijn of worden uitgevoerd;
- Projecten die effecten hebben op beschermde soorten waarvan in het huidige project negatieve effecten op beschermde soorten niet uit zijn te sluiten.

De volgende projecten/activiteiten worden niet meegenomen in de cumulatietoets:

- Onzekere toekomstige gebeurtenissen;
- Projecten die na 2026 starten;
- Projecten die reeds zijn uitgevoerd, dan wel bestaande activiteiten, waar geen Wnb-vergunning of ontheffing voor benodigd was. Deze projecten maken deel uit van de bestaande situatie en zijn al verwerkt in de staat van instandhouding, of hebben geen of nauwelijks effecten.

Op basis van deze criteria worden de volgende projecten meegenomen:

- Offshore gas- en olieactiviteiten op andere locaties;
- Wind op Zee;
- Zandwinning.

¹ De hieronder volgende tekst is gebaseerd op de cumulatietoets uit de ecologische effectbeoordeling van 4 april 2023 die is geactualiseerd met mogelijk relevante cumulerende effecten van andere activiteiten.

9.1 Olie- en gaswinning

In het kader van cumulatie is het van belang dat werkzaamheden die leiden tot impulsgeluiden van in de buurt gelegen platforms of andere olie- en gasgerelateerde activiteiten niet tegelijkertijd of achtereenvolgens plaatsvinden. De voorgenomen activiteit in het kader van deze ecologische effectbeoordeling betreft onder meer het boren van een aantal olieputten waarbij per put een conductor wordt geheid. Elke dag aan heiwerkzaamheden (ongeacht de duur van het heien) resulteert in een verstoringdag voor bruinvissen (Heinis et al., 2022). Naast de initiële verstoringdagen die direct gerelateerd zijn aan de heiwerkzaamheden, wordt uitgegaan van één extra verstoringdag. Dit komt omdat het één tot drie dagen kan duren voordat bruinvissen weer terugkeren na het stoppen van de heiwerkzaamheden (TNO, 2015). Vanwege een cumulerend effect of langdurige verstoring is het belangrijk dat werkzaamheden die verstoring kunnen veroorzaken voor bruinvissen niet achtereenvolgens plaatsvinden.

Tot april 2025 is een vergunning geldig voor 3D-seismisch onderzoek in de P en O-mijnbouwblokken. Voor dit onderzoek zal in totaal 51 dagen worden gevaren waarvan 25 dagen daadwerkelijk seismisch onderzoek wordt uitgevoerd. Seismisch onderzoek zorgt onder andere voor onderwatergeluid als gevolg van de geluidsgolven die worden opgewekt met de airguns van het onderzoeksschip. Dit onderwatergeluid kan beschermde soorten en gebieden potentieel negatief kunnen beïnvloeden.

De *worst-case* 140 dB verstoringcontour van het seismisch onderzoek ligt op 29 km van Q10-A. De geluidscontour van de heiwerkzaamheden voor Q10-A worden geschat op ca. 8,36 km rond de bron. Het is daarmee onwaarschijnlijk dat de daadwerkelijke verstoringcontouren van beide activiteiten direct met elkaar overlappen. Echter is er een overlap in periode waardoor het van belang is de effecten in cumulatie te beoordelen. Van belang is echter dat de heiwerkzaamheden niet fysiek zullen samenvallen op enig tijdstip. Het onderwatergeluid van het heien kan namelijk interfereren met de geluidsgolven van het seismiek onderzoek wat leidt tot inaccurate resultaten bij het seismisch onderzoek.

In de Passende Beoordeling van het 3D-seismisch onderzoek is berekend dat de activiteit leidt tot een maximale lange termijnafname van de Nederlandse populatie van tussen de 0,05 en 0,1% (totale Nederlandse bruinvispopulatie is geschat op 62.711 dieren). De populatiereductie voor de heiwerkzaamheden behorende tot conductors is berekend op 0,0024%. Deze berekening is verder in detail uitgewerkt in de volgende paragraaf. Voor de bovenstaande activiteiten geldt dat de 5%-norm, zoals deze wordt gesteld in Heinis et al. (2022), niet wordt overschreden in cumulatie.

9.2 Wind op Zee

In het Nationaal Water Programma 2022 - 2027 zijn windenergiegebieden aangewezen waar de komende jaren windparken ontwikkeld worden. In 2021 is verkend of de aangewezen gebieden voldoende zijn om van de klimaatdoelen in 2030 te halen. Op basis van deze verkenning heeft het kabinet drie nieuwe gebieden voor windparken op zee aangewezen en heeft twee al eerder aangewezen gebieden bevestigd, samen goed voor 10,7 gigawatt (GW) windenergie. Met deze vijf gebieden wordt de totale geplande capaciteit voor energie van wind op zee verdubbeld tot ongeveer 21 gigawatt rond 2030.

Voor het aangewezen windenergiegebied Ten noorden van de Waddeneilanden is de tender gestart in 2022. Het windenergiegebied Ten noorden van de Waddeneilanden ligt op geruime afstand van het plangebied (>180 km). Hierdoor zijn eventuele cumulatieve effecten bij voorbaat al uit te sluiten.

De windenergiegebieden die dicht bij het plangebied liggen, zijn IJmuiden Ver (68 km) en Hollandse Kust West (HKW, 40 km). De planning van windenergiegebied IJmuiden Ver is onzeker. Naar verwachting zal de constructie hiervan in 2027 plaatsvinden, met het oog op ingebruikname in 2028/2029. Voor het windenergiegebied HKW staat op de planning dat deze tussen 2024 en 2025 in gebruik kan worden

genomen. Dit gebied ligt op ca. 30 km afstand van de voorgenomen activiteit en zou mogelijk wel een cumulatief effect kunnen hebben op het gebied van onderwatergeluidsverstoring. De mogelijke cumulatie van effecten is hieronder verder uitgewerkt.

In Heinis et al. (2022) is voor drie opties (Variant I – III) het aantal bruinvisverstoringsdagen voor de aanleg van de geplande Nederlandse windparken tussen 2020 en 2030 berekend. In de worst-case scenario (Variant III) wordt uitgegaan van $1,4 \times 10^6$ bruinvisverstoringsdagen. Volgens de benaderingsformule (Populatiereductie = $1,06 \times 10^{-4} \times \text{bvvd}^{1.17}$) die is afgeleid van berekeningen met het Interim *Population Consequences of Disturbance* (iPCoD) model (Harwood et al., 2014), is met 95% zekerheid te zeggen dat deze werkzaamheden leiden tot een reductie van 1.797 bruinvissen. Dit komt neer op een populatiereductie van 2,86% van de bruinvissen op het NCP.

Het maximaal aantal bruinverstoringsdagen door het heien van vier conductors is 3.520. Samen met de aanleg van de Nederlandse windparken tussen 2020 en 2030 leidt dat tot een totaal van $1,4 \times 10^6 + 3.520$ bruinvisverstoringsdagen. De benaderingsformule voorspelt dat hierdoor 1.797 bruinvissen + de berekende populatiereductie van de geplande werkzaamheden door Kistos zal leiden tot een cumulatieve populatiereductie van 1.798,50. Dit komt neer op een populatiereductie van 0,0024% van de gehele bruinvispopulatie op het NCP en blijft daarmee ook binnen de gestelde 5%-norm.

Omdat niet exact bekend is wanneer de aanleg van het offshore windpark HKW plaats zal vinden, is het mogelijk dat dit in tijd zou kunnen overlappen met de voorgenomen activiteit. Desondanks wordt de maximaal toelaatbare ecologische reductie in uit het KEC 4.0 niet overschreden, waardoor significante effecten door cumulatie van onderwatergeluid kunnen worden uitgesloten.

9.3 Zandwinning

Een deel van de Noordzee is gereserveerd voor zandwinning. Dit gebeurt doorgaans tussen de 12-mijls-grens en de doorgaande -20 m dieptelij. Zandwinning wordt gebruikt voor zandsuppletie langs de kust en voor de winning van ophoogzand. Ook worden baggerwerkzaamheden uitgevoerd om vaargeulen naar de havens op diepte te houden. Door zandwinning vindt verstoring van de bodem plaats wat kan cumuleren met de bodemverstoring als gevolg van de boringen.

Het plangebied ligt buiten het kustfundament en bevindt zich dus in potentieel zandwingegebied. Het plangebied is niet aangewezen als zandwingegebied maar er kan wel gebaggerd worden om vaargeulen op diepte te houden. Deze werkzaamheden hebben een beperkte omvang en er is echter geen informatie beschikbaar over de periode waarin dit gepland is.

De verstoring die plaatsvindt door de voorgenomen activiteit van Kistos is klein (0,0025 ha, 0,0000004% van het gehele NCP) en tijdelijk. In de omgeving is geen grootschalige zandwinning gepland. Significante effecten door cumulatie van effecten van zandwinning kunnen worden uitgesloten.

9.4 Conclusie cumulatie

Er is geen sprake van de cumulatie van effecten door de productieboringen met andere activiteiten die plaatsvinden op de Noordzee.

Bij vragen kunt u contact opnemen met [REDACTED].

Robert van der Velde
Royal HaskoningDHV

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
Kistos plc.

Mobile: [REDACTED]